

**АНАЛИЗА ИЗВЕШТАЈА О РАДУ
ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У АП ВОЈВОДИНИ ЗА
2013. ГОДИНУ**

Нови Сад, 2014. године

САДРЖАЈ

УВОД	4
1. 0. ЦЕНТРИ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД (ЦСР) У АП ВОЈВОДИНИ	4
2.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТЕНЕ КОРИСНИКЕ	9
2.1. Остваривање права на материјалну подршку	9
2.2. Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу	12
2.3. Старатељство	14
2.4. Вршење родитељског права.....	16
2.5. Остваривање права на услуге социјалне заштите.....	16
3.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ	18
3.1. Остваривање права на материјалну подршку	18
3.2. Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и породични смештај	18
3.3. Усвојење	24
3.4. Старатељство	24
3.5. Вршење родитељског права.....	26
3.5. Остваривање права на услуге социјалне заштите.....	27
4.0. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА	28
4.1. Породични односи.....	28
4.2. Послови заштите од насиља у породици	30

4.3. Послови заштите малолетника	33
5.0. ОСТАЛИ ПОСЛОВИ ЦСР	38
6.0. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА	38
6.1. Број корисника	38
6.2. Флукуација корисника	41
6.3. Деца корисници	41
6.4. Одрасли корисници – млади, одрасли и старији	44
6.5. Особе са инвалидитетом – деца, млади, одрасли и старији.....	47
6.6. Повратници у процесу реадмисије	48
7.0. УСЛУГЕ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	50
7.1. Неодложне интервенције које пружа ЦСР.....	50
7.2. Услуге процене и планирања које пружа ЦСР.....	50
7.3. Дневне услуге у заједници које пружа ЦСР.....	52
7.4 Услуге подршке за самостални живот које пружа ЦСР	54
7.5. Саветодавно терапијске и социо-едукативне услуге које пружа ЦСР	54
7.6. Услуге смештаја које пружа ЦСР.....	54
8.0.ЗАКЉУЧАК.....	54

УВОД

Предмет овог извештаја је анализа рада центара за социјални рад са територије АП Војводине, за 2013. годину. Анализирани су капацитети центара као пружалаца услуга по питању људских ресурса, обим послова које центар обавља у остваривању права и спровођењу мера у вршењу јавних овлашћења, карактеристике циљних група корисника у систему социјалне заштите, као и обим послова центра као пружаоца услуга социјалне заштите.

Анализа је урађена на основу појединачних годишњих извештаја о раду које центри достављају Покрајинском заводу за социјалну заштиту и података из базе извештаја Републичког завода за социјалну заштиту.

1. 0. ЦЕНТРИ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД (ЦСР) у АП ВОЈВОДИНИ

Према Закону о социјалној заштити, ЦСР је установа социјалне заштите чија је делатност одлучивање о остваривању права и коришћењу услуга социјалне заштите, као и обављање других послова у области социјалне заштите. У вршењу јавних овлашћења ЦСР обавља послове процене и планирања, спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга, предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима, ослањајући се пре свега на Закон о социјалној заштити и Породични закон. ЦСР учествује и у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе за коју је основан, у складу са законом и актима јединице локалне самоуправе. ЦСР иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољењу индивидуалних и заједничких потреба грађана.

На територији АП Војводине у току 2013. године функционисао је 41 ЦСР:

- 38 градских/општинских центара: Ада, Алибунар, Апатин, Бач, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Бела Црква, Бечеј, Врбас, Вршац, Житиште, Зрењанин, Инђија, Ириг, Кањижа, Кикинда, Ковачица, Ковин, Кула, Нова Црња, Нови Бечеј, Нови Кнежевац, Опово, Оџаци, Панчево, Пећинци, Пландиште, Рума, Сента, Сечањ, Сомбор, Србобран, Сремска Митровица, Стара Пазова, Суботица, Темерин, Чока и Шид
- 3 међуопштинска центра: Бачка Топола (Мали Иђош), Жабал (Тител), Нови Сад (Беочин, Сремски Карловци)

1.1. Подаци о запосленима

На дан 31. децембра 2013. године у ЦСР у АП Војводини било је запослено укупно 1.090 радника, што је 15 радника више у односу на крај 2012. године када је било 1.075 запослених. У сагледавању кретања броја запослених према статусу запослених, треба обратити пажњу да је начин извештавања за 2013. годину промењен у односу на 2012. увођењем две нове опције статуса запослених (ангажовани на обављању привремених и повремених послова и ангажовани на основу уговора о делу и ауторском делу), подаци су приказани у табели која следи.

Укупан број запослених у ЦСР по годинама					
Статус запосленог	31.12.2009.	31.12.2010.	31.12.2011.	31.12.2012.	31.12.2013.
На одређено време	55	106	82	190	119
На неодређено време	761	785	828	885	886
Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	-	-	-	-	36
Ангажовање на основу уговора о делу и ауторском делу	-	-	-	-	49
УКУПНО	816	891	910	1.075	1.090

У табели која следи може се видети преглед броја запослених према извору финансирања. Локалне самоуправе у Војводини у 2013. години учествовале су у финансирању 44% радних места.

Укупан број запослених радника у ЦСР 31.12.2013. године према статусу запослених и извору финансирања радног места			
Статус запосленог	Финансира Република	Финансира локална самоуправа	Укупно радника
Радни однос заснован на неодређено време	582	304	886
Радни однос заснован на одређено време	28	91	119
Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	0	36	36
Ангажовање на основу уговора о делу и ауторском делу	0	49	49
УКУПНО	610	480	1.090

На територији АП Војводине однос броја радника у ЦСР и броја становника износи 1.760 становника по једном запосленом, што је нешто повољније у односу на исти показатељ доступности социјалне заштите у 2012. години (1.797 становника по једном запосленом).

Када посматрамо однос извора финансирања и врсте радних места, види се да локалне самоуправе најчешће финансирају раднике на „осталим пословима“ - чак више од дупло чешће ови радници су финансирани из локалних буџета него са републичког нивоа (у ову групу радника убрајају се радници који су ангажовани на пословима пружања услуга за које је одговорна локална самоуправа, затим возачи, спремачице и друго техничко особље).

Структура запослених радника на неодређено време у ЦСР на дан 31.12.2013. према врсти послова и извору финансирања					
Извор финансирања	Врста послова				Укупно
	Руководећи	Стручни (радници и сарадници)	Административно-финансијски	Остали	
Буџет Републике Србије	62	397,5	82	42	583,5
Буџет локалне самоуправе	7	119	49	132	307

Послови у ЦСР груписани су према специфичним карактеристикама група корисника, функцијама односно природи радних процеса и исходима на пружању услуга социјалне заштите. На пословима социјалног рада као водитељи случаја ради 54,5% стручног кадра, на пословима супервизије 4,5%, а 6,2% стручних радника комбиновано раде на пословима супервизије и водитеља случаја, и још 34,4% чине остали стручни радници који раде на управно правним пословима, пословима пријема, материјалних давања и планирања и развоја.

Према стручном профилу ангажованих на пословима социјалног рада у ЦСР, најбројнији су социјални радници са учешћем од 40%, а потом следе остали стручни профили: психолози, педагози... и са најмањим учешћем социолози и андрагози.

Структура запослених стручних радника на неодређено време 31.12.2013. на пословима социјалног рада према стручном профилу запослених					
Стручни профил радника	Врста послова				Укупно
	Водитељ случаја	Супервизор	Водитељ случаја и супервизор	Други стручни радници	
Социјални радник	166	8	19	32	225
Психолог	69,5	6	11	13	100
Педагог	44,5	9	1	9	64
Специјални педагог	12	2	4	4	22
Андрагог	1	0	0	0	1
Социолог	0	0	0	10	10
Правник	11	0	0	70	81
Друго	0	0	0	54	54
УКУПНО	304	25	35	192	557

Професионална обука радника ЦСР

Законом о социјалној заштити прописано је право али и дужност свих стручних радника и стручних сарадника да у току професионалног рада прате развој науке и струке и да се стручно усавршавају, ради одржавања и унапређења професионалних компетенција и квалитета стручног рада. Поред тога, Законом је прописано да сваки пружалац услуге, па и ЦСР, доноси план стручног усавршавања.¹ Унапређења у овој области рада ЦСР у наредном периоду су неопходна имајући у виду да је само половина ЦСР (51%) пријавила да израђује годишњи план који се односи на област стручног усавршавања.

Може се очекивати да ће увођење процеса лиценцирања стручних радника у великој мери унапредити и уредити област стручног усавршавања запослених у систему.

Подаци из годишњих извештаја показују да је највећи број стручних радника у оквиру стручног усавршавања присуствовао различитим семинарима, стручним скуповима и конференцијама, такође и програмима обуке који су акредитовани у систему социјалне заштите. У неки вид формалног образовања – на специјалистичким или мастер студијама и сл. у 2013. години, укључило се 25 запослених у ЦСР што је помак у односу на 2012. када у такав облик усавршавања није био укључен ни један запослени. У појединим центрима има запослених који нису похађали основни програм обуке за посао који раде, али су то појединачни случајеви и у питању је број од укупно 30 стручних радника на нивоу свих ЦСР на територији АПВ.

Да ли ЦСР има годишњи план стручног усавршавања запослених радника?	51 % = DA	
Број стручних радника који су похађали програме стручног усавршавања у току 2013. године		
Врста програма обуке или стручног усавршавања	Број програма, догађаја	Број радника
Програми обуке који су акредитовани у систему социјалне заштите	247	435
Програми обуке који нису акредитовани у систему социјалне заштите	89	175
Семинари, саветовања, конференције и друго	347	443
Неки други програми или усавршавања (академско усавршавање – специјализација, мастер и сл.)	33	25

У табели која следи приказујемо само неке од наведених области стручног рада за које постоји заинтересованост и потреба за усавршавањем стручних радника. Може се видети да је заступљен широк дијапазон области - од специфичних стручних знања за рад са појединим циљним групама и специфичном проблематиком, до општих компетенција као што су управљање временом, вештине асертивне комуникације, тимски рад, менаџерске вештине итд.

¹ Закон о социјалној заштити, члан 144 и члан 145

Области стручног усавршавања	
Старатељска заштита	Комуникацијске вештине
Насиље у породици	Законски прописи у социјалној заштити
Додатана стручна усавршавања за правнике	Етичка питања у социјалној заштити
Практичне обуке за рад на програму ДИЛС	Рад са децом и младима жртвама насиља
Рад са дисфункционалним породицама	Примена васпитних налога
Рад са децом и младима жртвама насиља	Рад са корисницима психоактивних супстанци
Рад са малолетним починиоцима кривичних-прекршајних дела	Рад са децом која напуштају систем социјалне заштите
Породично саветовање	Рад са старијим особама жртвама породичног насиља
Комуникацијске вештине	Рад са представницима ЛГБТ популације
Медијација	Постпенална заштита
Асертивни тренинг	Вештине организовања конференције случаја
Управљање временом	Обука за рад са починиоцима насиља
Тимски рад	Центар за социјални рад у заштити жртава трговине људима
Рад са мањинским групама	Подршка жртвама трговина људима у систему социјалне заштите
Писање пројеката	Развијање васпитних компетенција родитеља
Менаџерство	Рад са малолетним починиоцима кривичних дела
Вођење случаја	Рад са дисфункционалним породицама
Супервизија	Породични сместај одраслих и старих
Управљање стресом	Успостављање и одржавање локалних услуга
Социјална администрација	Медијација

1.2. Остали подаци о раду ЦСР

Право на притужбу једно је од права² које је кориснику социјалне заштите гарантовано Законом³. То значи да сваки корисник који није задовољан пруженом услугом, поступком или понашањем пружаоца услуга, може поднети притужбу надлежном органу. Међутим, свега половина од укупног броја ЦСР пријавила је у свом годишњем извештају да има прописану процедуру за поступање по примедбама грађана на рад стручних радника. Преостали број ЦСР или немају прописану ову процедуру или нису одговорили на постављено питање у обрасцу.

² Закон о социјалној заштити гарантује кориснику социјалне заштите поштовање следећих права: право на информације, право на учешће у доношењу одлука, право на слободан избор услуга, право на поверљивост података, право на приватност и право на притужбу

³ Право на притужбу, Закон о социјалној заштити, члан 39

Да ли у вашем ЦСР постоји прописана процедура за поступање по примедбама грађана на рад стручних радника	да
Број центара за социјални рад	20

Кроз образац за годишње извештавање, ЦСР извештавају и о својим капацитетима који се односе на физичку приступачност објеката (постојање рампи, рукохвата, приступачност приземља, постојање лифта, приступачни тоалети...). Према анализираним критеријумима у просеку у мање од половине ЦСР обезбеђена је физичка доступност.

Приступачност објекта ЦСР особама са инвалидитетом	
Постојање рампи (фиксна или покретна)	38 % =DA
Рукохвати	51 % =DA
Приступачно приземље	55 % =DA
Лифт	0 % = DA
Приступачни тоалети	28% = DA

2.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТЕНЕ КОРИСНИКЕ

2.1. Остваривање права на материјалну подршку

У складу са Законом, материјалну подршку корисник остварује путем новчане социјалне помоћи, додатка за помоћ и негу другог лица, увећаног додатка за помоћ и негу другог лица, помоћи за оспособљавање за рад, једнократне новчане помоћи, помоћи у натури и других врста материјалне подршке.⁴

У табели која следи приказујемо обим послова ЦСР у вези са остваривањем права корисника на различите видове материјалне подршке у току 2013. године. Не изненађује податак да је највећи обим послова ЦСР у вези са остваривањем права на новчану социјалну помоћ и једнократну новчану помоћ.

⁴ Закон о социјалној заштити, члан 79

Број поднетих захтева за остваривање права на новчану социјалну помоћ је увећан са 26.875 у 2012. години на 34.928 захтева у 2013. години. Током 2013. године ЦСР су донели 30.303 решења о признавању права на новчану социјалну помоћ, тако да је број корисника који су користили ово право у току 2013. године је увећан у односу на 2012. годину (према подацима из 2012. године ово право користило 26.875 пунолетних корисника). Број поднетих захтева и број решења о признавању права повећан је и када су питању други облици материјалне подршке, изузев помоћи за оспособљавање за рад, где је тај број смањен.

Број решења/закључака према врсти права у 2013. години					
	Број захтева према врсти права				
	Новчана социјална помоћ	Једнократна новчана помоћ	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	Помоћ за оспособљавање за рад
Број поднетих захтева за остваривање права у 2013.	34.928	53.148	4.096	1.799	105
Број решења о признавању права у 2013.	30.303	46.067	1.766	902	93
Број решења којима је одбијен захтев за признавање права у 2013.	1.302	4.336	1.194	480	0
Број решења о обустави поступка у 2013.	1.030	221	226	118	3
Број закључака о даљем признавању права у поступку преиспитивања у 2013.	16.554	17	433	129	11
Број решења којима је престало право у поступку преиспитивања у 2013.	2.705	0	528	345	19

Ради поређења, у табели која следи може се видети обим послова у вези са остваривањем права на различите видове материјалне подршке у 2012. години.

Број решења/закључака према врсти права у 2012. години					
Врста решења/закључка	Број захтева према врсти права				
	Стална новчана помоћ	Једнократна новчана помоћ	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	Помоћ за оспособљавање за рад
Број поднетих захтева за остваривање права	28.716	50.453	3.529	1.456	207
Број решења о признавању права	26.875	40.450	1.489	825	185
Број решења којима је одбијен захтев за признавање права	1.268	4.299	1.359	595	1
Број решења о обустави поступка	573	70	138	87	1
Број закључака о даљем признавању права у поступку преиспитивања	13.963	1	61	5	0
Број решења којима је престало право у поступку преиспитивања	42.679	44.819	368	298	16
УКУПНО	142.790	95.273	6.944	3.266	410

Подаци о броју корисника права једнократне помоћи су тражени у формату за извештавање и као засебан податак, уз податак о броју обезбеђених помоћи. Број корисника овог права је 36.236 (30.425 корисника је користило ово право током 2012. године), а број датих једнократних помоћи у току године 45.503 (40.904 једнократних помоћи датих током 2012.године), што је у просеку нешто више од 1 помоћи по кориснику. Евидентан је пораст броја корисника овог права у односу на 2012. годину, а може се видети да је намена једнократних помоћи најчешће за исхрану, трошкове лечења и обезбеђивање основних средстава за домаћинство. Напомињемо, да јединице локалне самоуправе могу предвидети и друге врсте материјалне помоћи поред једнократне новчане, као што су народне кухиње, субвенције и др.⁵, али подаци о броју корисника ових помоћи, не прикупљају се кроз формат годишњег извештавања за ЦСР.

⁵ Закон о социјалној заштити, чл. 111

Број корисника једнократних новчаних помоћи у ЦСР у 2013. години		
Сврха једнократних новчаних помоћи	Број корисника једнократних новчаних помоћи	Број једнократних помоћи
Исхрана	15.383	18.889
Школовање деце	2.359	2.050
Домаћинство	4.967	5.802
Елементарне непогоде	64	72
Трошкови лечења	7.880	11.719
Трошкови сахране	674	660
Трошкови превоза	1.304	1.699
Трошкови опремања	533	571
Друго	3.072	4.041
УКУПНО	36.236	45.503

2.2. Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу

Према Закону, услуга смештаја обезбеђује се смештајем корисника у сродничку, другу породицу, дом за смештај укључијући мале домске заједнице, у прихватилице и друге врсте смештаја.⁶ Сврха породичног и домског смештаја је да се кориснику обезбеде услови за одржавање или побољшање квалитета живота, односно задовољавање основних животних потреба, као и здравствена заштита. Смештајем у прихватилице, као краткотрајним обликом смештаја, осигурава се безбедност корисника и обезбеђује изналажење одрживаих решења за кризне ситуације и приступ другим услугама.

Током 2013. године на породичном смештају, у установама социјалне заштите и прихватилицима било је укупно 7.297 пунолетних корисника – младих, одраслих и старијих (7.245 корисника током 2012. године), дакле у укупном броју, број корисника смештаја је увећан у односу на 2012. годину. У табели која следи могу се видети подаци о броју корисника различитих облика смештаја према старосним групама, током 2013. и 2012. године.

⁶ Закон о социјалној заштити, чл. 47

Број корисника смештаја по годинама и старосним групацијама		
Старосне групе	укупно у 2012. години	укупно у 2013. години
Млади	412	534
Одрасли	2.540	2.568
Старији	4.293	4.195
УКУПНО	7.245	7.297

Ако се узме у обзир врста смештаја, може се уочити да је породични смештај пунолетних корисника значајно мање заступљен у односу на смештај у установе. На породичном смештају било је свега 7,5% корисника у односу 87,5% у установама. Породични смештај је иначе ређе коришћена услуга у свим узрасним групацијама, осим код деце. Чак и у групацији младих, на смештају у породицама је мањи број у односу на број који је у установама, а однос у корист домског смештаја је са узрастом израженији. Незнатан број корисника користили су смештај у прихватилиштима (0,8%), а још 4% од укупног броја корисника на смештају евидентирани су као корисници „друге врсте смештаја“. Опција „друге врсте смештаја“ у датој класификацији није спецификована, али подаци из наративних извештаја показују да су њоме обухваћени корисници услуге смештаја за жртве породичног насиља (тзв. „Сигурне куће“) и кориснике социјалног становања у заштићеним условима.

Број пунолетних корисника у ЦСР који су на смештају, према врсти смештаја у 2013. год. и на дан 31.12.2013.								
Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно у 2013. год.	Укупно 31.12. 2013.
	У 2013. год.	31.12. 2013.	У 2013. год.	31.12. 2013.	У 2013. год.	31.12. 2013.		
Смештај у сродничку породицу (укључујући смештај у породицу старатеља)	68	53	28	29	18	16	114	98
Породични смештај у другу породицу	160	116	166	145	94	73	420	334
Домски смештај	243	227	2.038	1.855	3.961	2.943	6.242	5.025
Смештај у малу домску заједницу	0	0	0	0	0	0	0	0
Прихватилиште	18	5	129	30	66	14	213	49
Друге врсте смештаја	45	34	207	157	56	44	308	235
УКУПНО	534	435	2.568	2.216	4.195	3.090	7.297	5.741

У току 2013. године смештај је прекинут за укупно 1.491 корисника. Најчешћи разлог је смрт корисника - у 70% случајева, док су сви остали разлози далеко мање заступљени. Свакако да се уочавају разлике у разлозима за прекид смештаја у односу на узраст корисника, па је тако у групацији младих најчешћи разлог осамостаљивање, док је смрт корисника доминантан разлог код одраслих и старијих.

Број пунолетних корисника у ЦСР у 2013. години, код којих је дошло до престанка смештаја, према разлогу престанка смештаја и старости				
Разлог престанка смештаја	Старосна структура корисника			
	Млади	Одрасли	Старији	УКУПНО
Повратак у породицу	18	37	13	68
Осамостаљивање (заснивање брачне заједнице, запошљавање ...)	32	7	0	39
Смештај у сродничку породицу	2	3	1	6
Смештај у другу породицу	3	7	1	11
Завршено школовање/радно оспособљавање	24	0	0	24
Престанак васпитне мере	2	0	0	2
Повратак у сопствени дом уз услуге подршке у заједници	2	5	11	18
Самовољно напуштање смештаја	5	79	118	202
Смрт корисника	0	152	891	1043
Нешто друго	15	44	19	78
УКУПНО	103	334	1.054	1.491

2.3. Старатељство

Породичним законом је наложено да се под старатељство ставља пунолетно лице које је лишено пословне способности, а одлуку о потпуном или делимичном лишењу пословне способности пунолетне особе доноси суд. Потпуно лишење пословне способности подразумева да пунолетно лице због болести или сметњи у психофизичком развоју није способно за нормално расуђивање те због тога није у стању да се само стара о себи нити да штити своја права и интересе (положај лица млађег од 14 година)⁷. У случају делимичног лишења (положај старијег малолетника), судском одлуком се одређују правни послови које лице због болести или сметњи у психофизичком развоју не може самостално да предузима⁸.

⁷ Породични закон, члан 146

⁸ Породични закон, члан 147

У току 2013. године 232 лица је потпуно и 40 делимично лишено пословне способности. Велика разлика која се уочава у односу на 2012. годину када је потпуно и делимично лишено пословне способности укупно 943 лица, намеће потребу за додатном анализом разлога који су томе могли да допринесу, с обзиром да регулатива у овој области није мењана.

Старосна структура пунолетних корисника у ЦСР који су лишени пословне способности у 2013. години				
Врста лишавања пословне способности	Старосне групе корисника			
	Млади	Одрасли	Старији	УКУПНО
Потпуно лишавање пословне способности	27	149	56	232
Делимично лишавање пословне способности	2	27	11	40
УКУПНО	29	176	67	272

На дан 31.12.2013. године 4.801 лица је било под старатељском заштитом. 2.812 пунолетних лица је било под старатељством, под привременом старатељском заштитом 1.177 лица, а 805 лица под непосредним старатељством органа старатељства. Под привременим старатељством – колизијским било 5 лица и само 2 лица под колективним старатељством. Гледано према узрасту под старатељством је највећи број одраслих особа (69%), затим следе старији (25%) и млади (6%).

Током 2013. године реализовано је 3.625 поступака преиспитивања старатељске заштите за лица под старатељством.

Број пунолетних корисника у ЦСР под старатељством на дан 31.12. 2013. години према старости и врсти старатеља				
Врста старатеља	Старост корисника			
	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Старатељ	165	2.129	518	2.812
Непосредни старатељ	52	616	137	805
Колективни старатељ	0	0	2	2
Привремени старатељ	91	559	527	1.177
Привремени старатељ-колизијски	2	3	0	5
УКУПНО	310	3.307	1.184	4.801

Број преиспитивања старатељске заштите пунолетних лица у извештајном периоду	3.625
---	-------

2.4. Вршење родитељског права

Због болести или сметњи у психофизичком развоју, када дете није у стању да се самостално стара о себи и о заштити својих права и интереса родитељско право може бити продужено и после пунолетства.⁹ У току извештајног периода за 21 лица корисника ЦСР је продужено родитељско право.

Број пунолетних корисника у ЦСР чијим је родитељима продужено родитељско право у 2013. години	21
---	----

2.5. Остваривање права на услуге социјалне заштите

Поступак за коришћење услуге социјалне заштите, коју обезбеђује Република, Аутономна Покрајина, односно јединица локалне самоуправе, спроводи ЦСР, по службеној дужности или на захтев корисника. Ако водитељ случаја, односно, када је то прописано, стручни тим центра, процени да корисник има потребу за услугом, он корисника упућује на коришћење услуге.¹⁰

У табелама које следе може се видети број пунолетних корисника упућених од стране ЦСР на коришћење дневних услуга у заједници, услуга подршке за самосталан живот и саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга. Највећи број лица користио је дневне услуге и то најчешће помоћ у кући и дневни боравак за старије, услуге које су дужи низ година уназад најразвијеније у локалним заједницама у Војводини.

Плаћање услуге утврђује се у зависности од социјално-економског статуса корисника, а може бити у целости из средстава корисника, његовог сродника или трећег лица, уз делимично учешће корисника или у целости из буџета. ЦСР су током 2013. године донели 1.059 решења о учешћу корисника у трошковима горе наведених услуга, што је 15,4% у односу на укупан број корисника свих услуга.

Број пунолетних корисника које је у 2013. ЦСР упутио на коришћење дневних услуга заједници	
Врста услуге	Број корисника
Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју	81
Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом	9
Дневни боравак за одрасле	228
Дневни боравак за старије	1.076
Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом	80
Помоћ у кући за одрасле	356
Помоћ у кући за старије	2.031

⁹ Породични закон, чл. 85

¹⁰ Закон о социјалној заштити, чл.68 и чл.69

Свратиште за одрасле и старије	23
Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу	87
УКУПНО	3.971

Број пунолетних корисника које је у 2013. ЦСР упутио на коришћење услуга подршке за самосталан живот	
Врста услуге	
Становање уз подршку за младе који се осамостаљују	12
Становање уз подршку за особе са инвалидитетом	9
Персонална асистенција	28
Обука за самосталан живот	9
Друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву	175
УКУПНО	233

Број пунолетних корисника које је у 2013 ЦСР упутио на коришћење саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга	
Врста услуге	Број корисника
Саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља	433
Подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју	211
Интензивне услуге подршке породици која је у кризи	260
Одржавање породичних односа и поновно спајање породице	185
Саветовање и подршка у случајевима насиља	343
Породична терапија	313
Медијација	234
СОС телефони	45
Друге саветодавне и едукативне услуге и активности	635
УКУПНО	2.659

Број решења у 2013. години о учешћу корисника у трошковима услуге социјалне заштите	1.059
--	-------

3.0. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

3.1. Остваривање права на материјалну подршку

У табели која следи приказујемо обим послова ЦСР у вези са остваривањем права деце на различите видове материјалне подршке у току 2013. године. Право на новчану социјалну помоћ користило је 40.447 деце, 8.751 деце једнократну помоћ и још 2.464 деце је остварило право на материјалну подршку по основу инвалидитета.

Укупан број деце обухваћен материјалном подршком у 2013.	
Број деце обухваћен правом на новчану социјалну помоћ	40.447
Број деце обухваћен правом на туђу негу и помоћ	1.373
Број деце обухваћен правом на увећану туђу негу и помоћ	1.091
Број деце обухваћен правом на једнократну материјалну помоћ	8.751

3.2. Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и породични смештај

Према Закону, услуга смештаја обезбеђује се смештајем корисника у сродничку, другу породицу, дом за смештај укључијући мале домске заједнице, у прихватилиште и друге врсте смештаја.¹¹ Закон предвиђа да се услуге домског смештаја пружају деци и младима чије се потребе не могу задовољити у оквиру биолошке, сродничке или хранитељске породице или кроз услуге у заједници, на основу одлуке органа старатељства или суда, до повратка детета или младе особе у биолошку породицу, односно до смештаја у сродничку или хранитељску породицу, усвојења или осамостаљивања. Домским смештајем детету и младој особи се обезбеђује становање и задовољење основних животних потреба, здравствена заштита као и приступ образовању. Детету млађем од три године не обезбеђује се домски смештај, осим ако за то постоје нарочито оправдани разлози, с тим што на смештају не може провести дуже од два месеца, осим на основу сагласности министарства надлежног за социјалну заштиту.¹² Пружањем услуга породичног смештаја деци и младима се привремено, до завршетка редовног школовања, обезбеђују нега, заштита и услови за оптималан развој у породичном окружењу.

Током 2013. године на породичном смештају, у установама социјалне заштите и прихватилиштима било је укупно 2.758 деце (3.674 током 2012. године). У анализи старосне структуре укупног броја деце на смештају уочава се да су најбројније појединачне групације деце узраста од 6-14, а потом од 15-17 година, и то су деца на смештају у породицама.

У табели која следи могу се видети подаци о броју деце према узрасту која су користила различите облике смештаја током 2013. године.

Старосна структура деце на активnoj евиденцији ЦСР према врсти смештаја у 2013. години и на дан 31.12.2013.

¹¹ Закон о социјалној заштити, чл. 47

¹² Закон о социјалној заштити, чл. 51 и чл.52

Узраст	Узраст									
	0-2		3-5		6 - 14		15 - 17		УКУПНО	
	Укупно у 2013.	На дан 31.12.2013.	Укупно у 2013.	На дан 31.12.2013.	Укупно у 2013.	На дан 31.12.2013.	Укупно у 2013.	На дан 31.12.2013.	Укупно у 2013.	На дан 31.12.2013.
Сродничка породица (сродничко хранитељство и смештај код сродника старатеља)	6	4	25	22	193	182	157	130	381	338
Хранитељство	150	126	223	201	1016	933	455	384	1844	1644
Домски смештај	17	11	24	19	125	118	156	128	322	276
Мала домска заједница	0	0	0	0	0	0	8	8	8	8
Прихватилиште	24	1	12	2	80	21	51	6	167	30
Друге врсте смештаја	3	1	7	4	27	21	26	22	63	48
УКУПНО	200	143	291	248	1.441	1.275	853	678	2.785	2.344

У околностима када је потребно заштитити дете и осигурати му безбедност, ЦСР може донети привремени закључак о обезбеђивању смештаја детета у систему социјалне заштите. У наредним табелама може се видети колико су биле честе ове ситуације као и разлози за доношење ових одлука. Ургентни смештај деце најчешће се реализује у хранитељским породицима, а занемаривање детета је разлог који је највише заступљен у ситуацијама када центар реагује оваквом одлуком. Бројност разлога у опцији „нешто друго“ може да буде предмет додатне анализе.

Број донетих привремених закључака о обезбеђивању смештаја за децу у току 2013. године према врсти смештаја	
Брста ургентног смештаја	Број привремених закључака
Хранитељска породица/Ургентно хранитељство	88
Установа социјалне заштите	8
Прихватилиште	29
Нешто друго	3
УКУПНО	128

Број привремених закључака о обезбеђивању смештаја деце у току 2013. године према разлозима доношења	
Разлог	Број закључака
Насиље у породици	31
Занемаривање	54
Напуштање	23
Нешто друго	30
УКУПНО	138

Најчешћи разлози за издвајање деце из њихових породица и упућивање деце на смештај у установу социјалне заштите или на породични смештај, јесу неадекватно родитељско старање (занемаривање детета) и одсуство родитељског старања (околности када су родитељи преминули, непознати, лишени родитељског права, пословне способности, нису стекли пословну способност). Структура разлога за упућивање деце на домски и породични смештај се не разликује. „Остали разлози“ који нису спецификовани у датим класификацијама а заступљени су у пракси отварају простор за додатну детаљнију анализу.

Разлози упућивања деце на услугу домског смештаја у 2013. години	
Разлог	Број деце на домском смештају
Одсуство родитељског старања (родитељи преминули, родитељи непознати, родитељи непознатог боравишта, лишени родитељског права, делимично лишени родитељског права, лишени пословне способности, нису стекли пословну способност)	27
Спреченост родитеља да врше родитељско право (одслужење затворске казне, болничко лечење, тешке болести, душевна обољења ...)	3
Неадекватно родитељско старање (занемаривање)	41
Неадекватно родитељско старање (злостављање)	11
Неадекватно родитељско старање (злоупотреба)	3
Неадекватно родитељско старање (остало)	2
Смештај према одлуци суда	14
Проблеми у понашању детета	12
Родитељ није у могућности да одговори на потребе детета	32
Остали разлози	8

Разлози упућивања деце у породични смештај у 2013. години	
Разлог	Број деце на породичном смештају

Одсуство родитељског старања (родитељи преминули, родитељи непознати, родитељи непознатог боравишта, лишени родитељског права, делимично лишени родитељског права, лишени пословне способности, нису стекли пословну способност	79
Спреченост родитеља да врше родитељско право (одслужење затворске казне, болничко лечење, тешке болести, душевна обољења ...)	38
Неадекватно родитељско старање (занемаривање)	117
Неадекватно родитељско старање (злостављање)	23
Неадекватно родитељско старање (злоупотреба)	7
Неадекватно родитељско старање (остало)	19
Проблеми у понашању детета	3
Родитељ није у могућности да одговори на потребе детета	24
Остали разлози	27

Смештај у породицама, установама, прихватилиштима и другим врстама смештаја у току 2013. године је прекинут за укупно 439 деце, што је 15,7% од укупног броја која су боравила на смештају, док је током 2012. године удео деце која су напустила смештај у социјалној заштити износио нешто више од 10%.

Број и старост деце на евиденцији ЦСР код које је у 2013. години дошло до престанка услуге смештаја према врсти смештаја					
Врста смештаја	Узраст				УКУПНО
	0-2	3-5	6 - 14	15-17	
Сродничка породица (сродничко хранитељство и смештај код сродника старатеља)	0	3	13	24	40
Хранитељство	26	30	80	63	199
Домски смештај	7	8	10	24	49
Мала домска заједница	0	0	0	0	0
Прихватилиште	22	10	58	45	135
Друге врсте смештаја	3	3	6	4	16
УКУПНО	58	54	167	160	439

У табели која следи може се видети структура разлога за престанак породичног смештаја. Повратак детета у родитељску породицу је као разлог за престанак породичног смештаја евидентиран код највећег броја деце, а потом по учесталости следе усвојење, премештај детета у другу хранитељску породицу, завршетак школовања-радно оспособљавање и осамостаљивање. Међутим и бројност разлога који су

евидентирани у избору „нешто друго“, указује на потребу додатне анализе и сагледавања могућих разлога који се још у пракси јављају а нису садржани у овом обрасцу за извештавање.

Број и старост деце у евиденцији ЦСР по разлозима престанка породичног смештаја у 2013. години					
Разлог престанка смештаја	Узраст				УКУПНО
	0-2	3-5	6 - 14	15-17	
Повратак у родитељску породицу	8	12	53	23	96
Осамостаљивање (заснивање брачне заједнице, запошљавање ...)	0	0	0	25	25
Усвојење	18	14	11	0	43
Смештај у сродничку породицу	0	0	4	3	7
Хранитељство у другој породици	1	2	20	10	33
Завршено школовање/радно оспособљавање	0	0	0	28	28
Престанак васпитне мере	0	0	0	0	0
Самовољно напуштање смештаја	0	0	0	6	6
Смрт корисника	1	0	2	0	3
Нешто друго	3	5	18	8	34
УКУПНО	31	33	108	103	275

Укупно 155 или 6,6% од укупног броја деце која су боравила на смештају у току године су мењала смештај. У годишњим извештајима ЦСР је расположив податак само о броју промена смештаја које су се догодиле у току године али не и о каквим се променама ради односно о разлозима промена и врстама смештаја.

Број деце у евиденцији која су мењала врсту смештаја једном или више пута у 2013. години			
Број промена смештаја			УКУПНО
Једанпут променили смештај	69	54	123
Два пута	10	16	26
Три и више пута променили смештај	6	0	6
УКУПНО	85	70	155

Као што је већ претходно речено, Законом је прописано да се детету млађем од три године не обезбеђује домски смештај, осим ако за то постоје нарочито оправдани разлози, као и да на смештају не може провести дуже од два месеца, осим на основу сагласности Министарства. Из тог разлога евидентира се засебан податак о деци овог узраста на смештају у установама. У току 2013. године на смештају у установама било 34 деце овог узраста, а дуже од 2 године у установи је боравило 11 деце.

Број деце у евиденцији ЦСР, узраста до 3 године, према дужини боравка у установи за смештај		
Дужина боравка у установи за смештај	Број деце у 2013.	Број деце на дан 31.12. 2013.
0 – 6 месеци	9	3
7 - 12 месеци	6	3
1 – 2 године	8	6
Преко 2 године	11	10
УКУПНО	34	22

На евиденцијама ЦСР у Војводини налази се укупно 1.648 хранитељских породица, 81,3% чине несродничке хранитељске породице и 18,7% сродничке. У току 2013. године, према подацима ЦСР, 237 хранитељских породица нису имале дете на смештају - односно чекале су на смештај детета.

Број сродничких и других хранитељских породица на евиденцији ЦСР у 2013. години	
Сродничке хранитељске породице	308
Хранитељске породице у којима су смештена деца	1.103
Хранитељске породице које чекају на смештај деце	237
УКУПНО	1.648

3.3. Усвојење

Општа подобност за усвојење у току 2013. године је утврђена за 100 деце а усвојено је 53 деце, што је значајно више него у претходној 2012. години када је усвојено 27 деце (подаци у табели која следи). ЦСР су доставили податак и да је 5 деце било је у породицима на прилагођавању али прилагођавање није окончано усвојењем детета.

Година	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Број усвојене деце	40	42	30	42	27	53

Подаци о дужини чекања на усвојење показују да највећи број деце (64%) чека на усвојење краће од 6 месеци, што се не разликује у односу на претходне године.

Број деце у ЦСР по узрасту и према дужини чекања на усвојење на дан 31.12.2013.					
Узраст деце	Дужина чекања на усвојење				
	6 месеци	7-12 месеци	13 мес. до 2 године	Преко 2 године	УКУПНО
0-11 месеци	1	1	0	0	2
1-2 године	11	0	3	0	14
3-5 година	17	2	0	6	25
Преко 6 година	16	6	4	3	29
УКУПНО	45	9	7	9	70

Број деце која су у 2013. години упућена на прилагођавање у породицу потенцијалних усвојитеља, али прилагођавање није успело	5
--	---

3.4. Старатељство

Породичним законом је наложено да се под старатељство ставља дете без родитељског старања, у својству малолетног штићеника, при чему одлуку о стављању под старатељство доноси орган старатељства.

У току 2013. године је 1.338 деце било под старатељством, привремена старатељска заштита је примењена код 628 деце, а за 665 деце непосредно старатељство је вршио орган старатељства. Током године било је 33 случаја постављања привременог старатеља – колизијског и ниједан случај постављана колективног старатеља. Комбинованих случајева - постављања привременог старатеља укључујући и колизијског привременог старатеља и старатеља је било 109.

Број деце у ЦСР под старатељством, према врсти старатеља, у 2013. години	
Врста старатеља	
Старатељ	1338
Непосредни старатељ	665
Колективни старатељ	0
Привремени старатељ	628
Привремени старатељ-колизијски	33
Деца која су током извештајног периода имала постављеног привременог старатеља, укључујући и колизијског привременог старатеља и старатеља	109

Најчешћи разлог за примену старатељске заштите када су деца у питању, је неадекватно родитељско старање због занемаривања детета (27% случајева), потом деца чији су родитељи лишени родитељског права (24,8%), а следе по учесталости и остали разлози: родитељи преминули (11%), родитељи спречени да врше родитељску дужност итд. Неке друге ситуације а које нису конкретно наведене у класификацији биле су разлог за примену старатељске заштите код деце у 7,6% случајева.

Број деце у ЦСР под старатељством према разлогу примене мере старатељске заштите у 2013. години	
Разлог примене мере старатељске заштите	Број деце
Родитељи преминули	293
Родитељи непознати	7
Родитељи лишени пословне способности	64
Родитељи спречени да врше родитељску дужност	260
Родитељ лишен родитељског права	657
Неадекватно родитељско старање (занемаривање)	715
Неадекватно родитељско старање (злостављање)	67
Неадекватно родитељско старање (злоупотреба)	66
Неадекватно родитељско старање (остало)	289
Родитељи који нису стекли пословну способност	27
Остале околности	202
УКУПНО	2.647

3.5. Вршење родитељског права

Мера надзора над вршењем родитељског права се примењује кад родитељи неадекватно обављају родитељске дужности и на тај начин угрожавају развој и интересе детета. Према Породичном закону, орган старатељства има могућност да реагује применом две врсте мера надзора над вршењем родитељског права, превентивног и корективног. Превентивни надзор орган старатељства обавља са циљем да омогући родитељима да врше родитељско право¹³ и корективни надзор са циљем исправљања родитеља у вршењу родитељских права.¹⁴

У току 2013. године ЦСР су донели укупно 218 решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права и 172 о мерама корективног надзора. Као и претходних година превентивни надзор је чешће примењивана мера. У 196 случајева ЦСР је покренуо поступак пред судом у вези са вршењем родитељског права.

Број решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права у 2013. години	218
---	-----

Број решења о мерама корективног надзора над вршењем родитељског права у 2013. години	
Врста мере корективног надзора	Број решења
Упозорење родитељима о недостацима у вршењу родитељских права	128
Упућивање родитеља на разговор у породично саветовалиште или у установу специјализовану за посредовање у породичним односима	39
Захтев родитељима да положи рачун о управљању имовином детета	5
УКУПНО	172

Број покренутих поступака пред судом од стране ЦСР у вези са вршењем родитељског права у 2013. години	
Врста поступка	Број поступака
Предлог за лишење родитељског права	154
Предлог привремене мере у вршењу родитељског права	37
Покретање кривичног поступка у случајевима пропуста у вршењу родитељских права	5
УКУПНО	196

¹³ Породични закон, чл. 79

¹⁴ Породични закон, члан 80

3.5. Остваривање права на услуге социјалне заштите

Поступак за коришћење услуге социјалне заштите, коју обезбеђује Република, Аутономна Покрајина, односно јединица локалне самоуправе, спроводи ЦСР, по службеној дужности или на захтев корисника. Ако водитељ случаја, односно, када је то прописано, стручни тим центра, процени да корисник има потребу за услугом, он кориснику издаје Упут за коришћење услуге.¹⁵

У табелама које следе може се видети број деце које је ЦСР упутио на коришћење дневних услуга у заједници, услуга подршке за самосталан живот и саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга. Највећи број деце је обухваћен саветодавно терапијским и социо-едукативним услугама а потом дневним услугама и то дневним боравком за децу и младе са сметњама у развоју. Интересантан је податак о великом броју деце која користе неке друге услуге и врсте подршке које подржавају боравак детета у непосредном окружењу али које нису спецификоване у формату извештаја, те захтевају додатно истраживање. Услуге подршке за самостални живот користило је 210 деце.

ЦСР су током 2013. године донели 80 решења о учешћу родитеља у трошковима наведених услуга, с обзиром да у складу са социо економским статусом породице, корисник односно, родитељи детета могу услугу да плаћају у целисти, партиципирају у цени или да буду у потпуности ослобођени плаћања.

Број малолетних корисника које је у 2013 ЦСР упутио на коришћење дневних услуга заједници	
Врста услуге	Број корисника
Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју	220
Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом	4
Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом	83
Свратиште за децу улице	2
Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу	229
УКУПНО	538

Број малолетних корисника које је у 2013 ЦСР упутио на коришћење услуга подршке за самосталан живот	
Врста услуге	Број корисника
Становање уз подршку за младе који се осамостаљују	12

¹⁵ Закон о социјалној заштити, чл.68 и чл.69

Становање уз подршку за особе са инвалидитетом	0
Персонална асистенција	69
Обука за самосталан живот	38
Друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву	91
УКУПНО	210

Број малолетних корисника које је у 2013 ЦСР упутио на коришћење саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга	
Врста услуге	Број корисника
Интензивне услуге подршке породици која је у кризи	351
Одржавање породичних односа и поновно спајање породице	757
Саветовање и подршка у случајевима насиља	226
Породична терапија	93
Медијација	74
Друге саветодавне и едукативне услуге и активности	1.129
УКУПНО	2.630

Број малолетних корисника у 2013. години чији родитељи учествују у трошковима пружања услуга	80
---	----

4.0. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

4.1. Породични односи

О пословима који се односе на породичне односе, ЦСР извештавају о броју спроведених поступака медијације у породичним односима (мирења и нагодби), којих је у току 2013. године спроведено 172, као и о броју достављених налаза и мишљења на захтеве суда у поступцима у вези са породичним односима.

У току 2013. године, стручни радници ЦСР доставили су само на захтев суда укупно 5.039 налаза и мишљења, у поступцима у којима се одлучује о заштити права детета односно лишењу родитељског права. У поступцима који се воде према пунолетним корисницима достављено је у току извештајног периода укупно 286 налаза и мишљења, највећи број у поступцима лишења пословне способности.

Достављање налаза и стручног мишљења на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права	
Поступак пред судом	Број налаза и мишљења
Вршење родитељског права	3.420
Регулисање личног односа детета и родитеља	773
Извршни поступак у регулисању виђања детета и родитеља	72
Издржавање детета	244
Лишење родитељског права	129
Кривични поступак против родитеља због занемаривања и злостављања детета	31
Целисходност покретања припремног поступка	36
Припремни поступак	38
Кривични поступак	152
Прекршајни поступак	33
Поступак за заштиту права детета	111
УКУПНО	5.039
Налази и мишљења по захтеву суда у поступцима који се односе на одрасле и старије	
Поступак пред судом	Број налаза и мишљења
Супружничко издржавање	71
Издржавање других сродника	87
Поступак лишења пословне способности	120
Поступак враћања пословне способности	8
УКУПНО	286

4.2. Послови заштите од насиља у породици

На захтев суда односно тужиоца, ЦСР су доставили укупно 247 налаза и мишљења о сврсисходности изрицања мере за заштиту од насиља у породици (191 током претходне године), као и 198 налаза и мишљења у кривичним поступцима за заштиту од насиља у породици (205 током претходне године).

Број достављених налаза и мишљења, на захтев суда односно тужиоца о сврсисходности мере заштите од насиља у породици.	247
Број достављених налаза и мишљења суду у кривичном поступку за заштиту од насиља у породици	198

По службеној дужности ЦСР је покренуто током 2013. године 579 поступака за заштиту жртава од насиља. Најчешћи вид реаговања ЦСР су кривичне пријаве против починилаца које ЦСР покренуто у 16% случајева породичног насиља који су евидентирани, а одмах потом следе поступци за изрицање мере заштите од насиља у породици у 15% случајева, итд.

Број поступака за заштиту жртава од насиља које је ЦСР покренуто по службеној дужности у 2013. години, по врстама поступка и старости жртве					
Врста поступка	Старост жртве насиља				УКУПНО
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Поступак за изрицање мере заштите од насиља у породици	17	6	60	4	87
Поступак за потпуно лишавање родитељског права	19	1	0	0	20
Поступак за делимично лишавање родитељског права	14	0	0	0	14
Кривична пријава	27	7	56	3	93
Поступак за доношење привремене мере принудног лечења	2	0	0	2	4
Поступак за заштиту интереса и права детета	45	0	0	0	45
Нешто друго	112	23	162	19	316
УКУПНО	236	37	278	28	579

Против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице. ЦСР је током 2013. дао 154 предлога мера за заштиту од насиља у породици а од стране суда изречено је укупно 411 мера, најчешће суд изриче меру забране даљег узнемиравања члана породице и забране приближавања члану породице.

Број предлога мера за заштиту насиља у породици		154
Број изречених мера заштите од насиља у породици у ЦСР у 2013. години по врсти мера и броју заштићених жртава		
Врста мере	Број изречених мера	
Издавање налога за исељење из породичног стана или куће без обзира на право својине/закупа непокретност	28	
Издавање налога за усељење у породични стан или кућу без обзира на право својине/закупа непокретности	3	
Забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености	120	
Забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице	90	
Забрана даљег узнемиравања члана породице	170	
УКУПНО	411	

У укупном броју жртава породичног насиља највећи је удео одраслих (44,1%), затим деце (39,4%), младих (8%) и на крају старијих (8,5%). Евидентиран је и податак о броју од 605 деце која су непосредне жртве, односно сведоци насиља у породици.

Број породица на евиденцији ЦСР у којима је 2013. години утврђено постојање насиља и број жртава насиља по узрасту					
Број породица	Број жртава насиља према старости				
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Биолошке породице	865	177	980	188	2210
Усвојитељске породице	0	0	0	0	0
Хранитељске и друге породице	17	2	8	3	30
УКУПНО	882	179	988	191	2.240

ЦСР је реаговао доношењем привременог закључка о обезбеђењу смештаја детета ради заштите од насиља у 109 случаја.

Број деце жртава насиља, која су у 2013. години привременим закључком о обезбеђењу смештаја измештена из породице ради заштите од насиља	
Разлог измештања из породице	Број деце
Оба родитеља злостављају дете	30
Један родитељ злоставља дете	51
Нешто друго	28
УКУПНО	109

Прикупљени подаци о врсти доминантног облика насиља говоре да је физичко насиље доминантно, тако да је скоро половина жртава (45%) угрожена овим видом насиља. Затим следе остали облици: психичко насиље, занемаривање, сексуално и други облици.

Број корисника у ЦСР који су у 2013. години били жртве насиља у породици, према доминантној врсти насиља									
Доминантне врсте насиља	Старост жртве насиља								УКУПНО
	Деца		Млади		Одрасли		Старији		
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Физичко насиље	191	181	10	65	56	560	21	84	1.168
Сексуално насиље	7	32	0	4	0	14	1	0	58
Психичко насиље	114	125	11	66	28	427	17	69	857
Занемаривање	211	166	9	6	4	4	2	1	403
Економско насиље	6	1	0	0	0	59	9	4	79
Друго	3	3	1	1	0	13	3	2	26
УКУПНО	532	508	31	142	88	1.077	53	160	2.591

Починиоци насиља су 3 пута чешће мушкарци него жене, а подаци указују и да су у 91% случајева починиоци чланови породице.

Број починилаца насиља у породици евидентираних у 2013. години, по односу/сродству са жртвом насиља			
Однос/сродство насилника и жртве насиља	Број починилаца		Укупно починилаца
	М	Ж	

Родитељ	357	166	523
Брат/сестра	37	12	49
Син/ ћерка	137	60	197
Партнер једног од родитеља	31	13	44
Други члан породице или крвни сродник	49	24	73
Хранитељ/ старатељ	14	2	16
Брачни/ ванбрачни партнер	649	172	821
Неко други	123	44	167
УКУПНО	1.397	493	1.890

Случајеви насиља су најчешће пријављени од стране полиције, самих жртава или од стране чланова породице, потом следе нешто ређе пријаве које долазе од стране других установа - школа, вртића, дома здравља, суда. Други извори пријава су знатно ређе заступљени.

Број жртава насиља у ЦСР према подносиоцима пријаве/обавештења у 2013. години					
Порекло пријаве	Старост жртава насиља				
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Члан породице	225	13	39	30	307
Друго лице ван породице	31	5	15	6	57
Јавна установа (школа, дом здравља, вртић....)	123	11	53	6	193
Полиција	95	51	463	66	675
Суд	41	9	32	5	87
Удружење грађана	0	0	0	0	0
Орган старатељства по службеној дужности у другим поступцима	59	1	17	2	79
Жртва	26	41	437	63	567
Анонимна пријава	16	1	6	0	23
Неко други	15	8	26	5	54
УКУПНО	631	140	1.088	183	2.042

4.3. Послови заштите малолетника

Обим послова ЦСР у заштити малолетника сагледан је кроз број налаза и мишљења које стручни радници ЦСР достављају на захтеве суда, послове праћења и извештавања о испуњењу васпитних налога и спровођењу васпитних мера, као и кроз учесталост учешћа у поступцима који се према малолетницима воде пред судом.

Из података у табели која следи види се обим послова ЦСР у заштити малолетника (мишљење ЦСР о избору и примени васпитног налога, извештаји о испуњењу васпитног налога, спроведене медијације), а затим и број изречених васпитних налога за малолетнике од стране тужилаштва и судова (укупно 235 васпитних налога).

Број датих мишљења о избору и примени васпитног налога по захтеву суда и јавног тужилаштва	337		
Број спроведених медијација између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела	18		
Број поднетих извештаја о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике	162		
Број изречених васпитних налога у 2013. години по врстама налога			
Васпитни налог	Број васпитних налога		
	м	ж	укупно
Поравнање са оштећеним како би се накнадом штете, извињењем, радом или на неки други начин отклониле, у целини или делимично, штетне последице дела	26	4	30
Редовно похађање школе или редовно одлажење на посао	33	4	37
Укључивање, без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја	139	22	161
Подвргавање одговарајућем испитивању и одвикавању од зависности изазване употребом алкохолних пића или опојних дрога	4	1	5
Укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту	2	0	2
УКУПНО	204	31	235

ЦСР као орган старатељства учествује у кривичним поступцима који се воде према малолетницима, а обим послова може се видети из података у табели која следи.

Број учешћа органа старатељства у припремном поступку према малолетницима	1.490
Број достављених мишљења суду пред којим се води кривични поступак према малолетнику	1.739
Број присуствовања рочиштима у кривичном поступку према малолетнику	1.557
Број обавештења суду односно полицији о немогућности извршења заводске васпитне мере	9
Број извештаја суду и јавном тужиоцу за малолетнике о спровођењу васпитних мера	1.012

Према евиденцији ЦСР судови су у току 2013. године изrekli малолетницима укупно 486 васпитних мера посебне обавезе. У структури изречених васпитних мера посебне обавезе најчешће су оне које упућују на активности социјалног, хуманитарног и еколошког садржаја и мере образовног карактера.

Број изречених васпитних мера посебне обавезе у 2013. години по врстама посебне обавезе			
Васпитна мера посебне обавезе	Број васпитних мера за малолетнике		
	М	Ж	Укупно
Извињење оштећеном	39	3	42
Накнада штете оштећеном	7	0	7
Редовно похађање школе и неизостајање са посла	85	15	100
Оспособљавање за одговарајуће занимање	21	1	22
Укључивање без надокнаде у рад хуманитарних организација или обављање послова социјалног, локалног и еколошког садржаја	277	23	300
Укључивање у спортске активности	3	0	3
Подвргавање одговарајућем испитивању и одвикавању од зависности изазване употребом алкохолних пића или опојних дрога	7	2	9
Похађање курсева за стручно оспособљавање или припремање и полагање испита којима се проверава одређено знање	3	0	3
Да не може да напусти место пребивалишта или боравишта без сагласности суда и посебног одобрења органа старатељства	0	0	0
УКУПНО	442	44	486

У току 2013. године изречена је укупно 621 васпитна мера појачаног надзора. Структура изречених мера појачаног надзора у 2013. години показује да је најчешћа мера *Појачаног надзора од стране органа старатељства*, а укупно је изречено 491 ових мера. Такође су изречене и 122 *Мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојиоца или старатеља*. У току 2013. године судови су изrekli само 2 мере *Појачаног надзора уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитање и образовање малолетника*.

Број изречених васпитних мера појачаног надзора у 2013. години по врстама појачаног надзора			
Васпитна мера појачаног надзора	Број васпитних мера за малолетнике		
	М	Ж	Укупно
Појачан надзор од стране родитеља, усвојитеља или старатеља	115	7	122
Појачан надзор у другој породици	6	0	6
Појачан надзор од стране органа старатељства	449	42	491
Појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника	2	0	2
УКУПНО	572	49	621

Међу заводским мерама најчешћа је мера *Упућивања у васпитно – поправни дом* (63 деце и младих), потом *Упућивање у васпитну установу* (29). У току 2013. године изречено је 5 мера *Упућивања у установу за лечење и оспособљавање*, при чему се у пракси ова мера спроводи у установама које за то нису предвиђене. На издржавање казне малолетничког затвора током извештајног периода упућено је 3 старија малолетника и 9 млађих пунолетних лица.

Број изречених заводских васпитних мера малолетницима и млађим пунолетницима у 2013.							
Заводска васпитна мера	Број заводских мера за малолетнике			Број заводских мера за млађе пунолетнике (18 - 21)			УКУПНО
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	
Упућивање у васпитну установу	16	4	20	9	0	9	29
Упућивање у васпитно-поправни дом	31	1	32	31	0	31	63
Упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање	4	1	5	0	0	0	5
УКУПНО	51	6	57	40	0	40	97

Број изречених кривичних санкција малолетничког затвора у 2013. години	Старији малолетници			Млађи пунолетници (18 - 21)			УКУПНО
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	
	3	0	3	9	0	9	12

Према подацима ЦСР 28 малолетника је у току 2013. године користило услуге подршке за реинтеграцију након изласка из затвора, при чему је то значајан пораст у односу на 2012. годину када је ову врсту подршке према евиденцији користило свега 3 корисника.

Број малолетника према којима су, након истека заводских мера и санкције малолетничког затвора, предузимане мере заштите у процесу реинтеграције	Старији малолетници			Млађи пунолетници (18 - 21)			УКУПНО
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	
	4	1	5	23	0	23	28

У табелама које следе може се видети број мера безбедности изречених малолетним лицима током 2013. године од стране судова, и други подаци који говоре о обиму послова ЦСР у заштити малолетника са проблемима у понашању (пријаве на проблеме у понашању које су поднете ЦСР, урађени планови услуга за малолетнике...) и поступцима против малолетника.

Број изречених мера безбедности у 2013. години							
Врста мере безбедности	Старији малолетници			Млађи пунолетници (18 - 21)			УКУПНО
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	

Обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи	1	0	1	1	1	2	3
Обавезно психијатријско лечење на слободи	0	0	0	0	0	0	0
Обавезно лечење наркомана	0	1	1	1	0	1	2
Обавезно лечење алкохоличара	0	0	0	0	0	0	0
Забрана управљања моторним возилом	9	0	9	0	0	0	9
Одузимање предмета	0	0	0	1	0	1	1
Протеривање странаца из земље	0	0	0	0	0	0	0
Јавно објављивање пресуде	0	0	0	0	0	0	0
Забрана приближавања и комуникације са оштећеним	0	0	0	0	0	0	0
Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама	0	1	1	0	0	0	1

Број пријава (обавештења) на проблеме у понашању малолетника поднетих Центру у 2013	1.593
Број планова услуга за малолетнике са проблемима у понашању сачињених у 2013	1.113
Број поступака пред судом за малолетнике, покренутих у 2013	2.239
Број прекршајних поступака против малолетника, покренутих у 2013	1.779
Број одбачених кривичних пријава против малолетника у 2013.	
Деца до 14 година	474
Малолетници изнад 14 година	200
УКУПНО	674

Број деце која су у току 2013. године евидентирана у ЦСР по основу проблема у понашању је 4.904 што је за 2,1% мање у односу на 2012. када је деце са проблемима у понашању било 5.011. Упозоравајући је податак да су више од половине (54%) деце, која су евидентирана по овом основу „новоевидентирана“, односно да су по први пут по овом основу ушла у систем социјалне заштите.

Укупан број малолетника са проблемима у понашању на евиденцији ЦСР у 2013. години	4.904
Број новоевидентираних малолетника са проблемима у понашању у 2013. години	2657

5.0. ОСТАЛИ ПОСЛОВИ ЦСР

У оквиру осталих послова у ЦСР, на захтеве грађана издато је укупно 26.062 различитих уверења, па се може рећи да је у просеку сваком седмом кориснику услуга ЦСР издато неко од уверења.

Поред тога, ЦСР су доставили за потребе других институција (изузимајући овде суд), укупно 7.231 налаза и мишљења или у просеку за сваког 27 корисника. Налаз и мишљење достављају се ради упућивања корисника на коришћење услуга у другим установама и организацијама или када је потребно предочити резултате процене за потребе других институција (образовних, здравствених, полиције, локалне самоуправе...). Највећи број налаза и мишљења је сачињен за децу и одрасле кориснике ЦСР, а гледано према врсти институције, за потребе других установа социјалне заштите и локалних самоуправа.

Број издатих уверења грађанима	26.062
---------------------------------------	--------

Број достављених налаза и мишљења другим институцијама и организацијама				
Врста институције	Број налаза и мишљења			
	за децу	за младе	за одрасле	за старије
Школа или предшколска институција	514	40	4	0
Здравствене установе	139	60	210	127
Установе социјалне заштите	271	143	682	876
Други центри за социјални рад	400	104	248	182
Полиција	242	88	224	42
Служба за запошљавање	0	22	8	0
Удружења грађана	32	13	15	11
Локална самоуправа	170	70	608	190
Интер-ресорна комисија	494	12	37	23
Друго	245	174	447	64
УКУПНО	2.507	726	2.483	1.515

6.0. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА

6.1. Број корисника

Према Закону о социјалној заштити, корисник права или услуга социјалне заштите може бити појединац или породица која се суочава са препрекама у задовољењу потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота или која нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.¹⁶

¹⁶ Закон о социјалној заштити, члан 41

Корисници социјалне заштите су држављани Републике Србије, а могу бити и страни држављани и лица без држављанства, у складу са Законом и међународним уговорима.¹⁷

Подаци из годишњих извештаја ЦСР показују да је током 2013. године, у ЦСР у Војводини евидентирано укупно 194.620 корисника, што је повећање од 4,2% у односу на 2012. годину. Повећањем броја корисника повећан је и обухват у укупном становништву Војводине на 10,1%.

Година	Бр. корисника	Учешће корисника у становништву АПВ	Бр. становника по попису 2002.
2009.	183.222	9,0%	2.031.992
2010.	189.435	9,3%	
2011.	168.447	8,8%	Бр. становника по попису 2011.
2012.	186.330	9,7%	
2013.	194.620	10,1%	

Анализирајући број корисника по узрасним групацијама, уочава се да највеће учешће имају корисници у одраслом добу који чине 48,6% укупног броја корисника ЦСР евидентираних током 2013. године. Затим следе деца са учешћем од 28,6%, старије особе 14% и млади као најмања групација од 8,8% у укупном броју корисника.

У узрасној структури нема значајнијих промена током последњих година – одрасла лица су константно најбројнији корисници и њихово учешће креће се око половине од укупног броја.

У родној структури укупног броја корисника учешће жена је нешто мало веће и износи 51,5%. Уколико посматрамо родну структуру по узрасним групама, примећујемо да је у групацијама *Деца (0-17)* и *Млади (18-25)* нешто већи укупни број корисника мушког пола.

Укупан број корисника који су уписани у регистар ЦСР и на активној евиденцији у ЦСР у 2013. по старости и полу						
Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода (01.01.2013. - 31.12.2013.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2013.		
	м	ж	Укупно	м	ж	Укупно
Деца (0-17)	29.879	25.979	55.858	23.585	21.176	44.761
Млади (18-25)	9.000	8.909	17.909	6.827	6.927	13.754
Одрасли (26-64)	45.924	47.522	93.446	37.280	38.749	76.029

¹⁷ Закон о социјалној заштити. члан 6

Старији (65 и више)	9.558	17.849	27.407	7.484	14.069	21.553
Укупно	94.361	100.259	194.620	75.176	80.921	156.097

За укупно 147.982 корисника преко 15 година је евидентиран податак о школској спреми, на основу којих се може донети закључак о доста ниском образовном нивоу корисника ЦСР: најбројнији су корисници са основном школом (31%), затим одмах следе корисници без школе (22,3%), средње образовање има 22,5% корисника, а најмање је оних који имају више или високо образовање 2,4%. За 21,6% корисника није познат податак о школској спреми.

Укупан број корисника (15 и више година) према школској спреми и полу у 2013. години			
Школска спрема	м	ж	Укупно
Без школске спреме	14.598	18.521	33.119
Основна школа	22.759	23.195	45.954
Средње образовање	16.814	16.507	33.321
Више и високо образовање	1.553	2.092	3.645
Непознато	14.755	17.188	31.943
УКУПНО	70.479	77.503	147.982

У односу на обележје пребивалишта корисника, подаци су евидентирани за 191.824 корисника ЦСР у 2013. години. Број корисника са градског подручја је само нешто мало већи (51%) у односу на кориснике из сеоских средина.

Пребивалиште корисника по старости, полу и месту пребивалишта у 2013.									
Старосне групе	Градско			Сеоско			Укупно М	Укупно Ж	Укупно
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно			
Деца (0-17)	15.165	13.222	28.387	14.496	12.606	27.102	29.661	25.828	55.489
Млади (18-25)	4.848	4.569	9.417	4.315	4.401	8.716	9.163	8.970	18.133
Одрасли (26-64)	22.369	23.752	46.121	22.485	22.632	45.117	44.854	46.384	91.238
Старији (65 и више)	4.644	8.709	13.353	4.816	8.795	13.611	9.460	17.504	26.964
УКУПНО	47.026	50.252	97.278	46.112	48.434	94.546	93.138	98.686	191.824

6.2. Флукуација корисника

Анализа кретања броја корисника током године показује да је почетком 2013. године, за рад из претходне 2012. пренето укупно 134.715 или 69,2% од укупног броја предмета. Процент корисника који су се први пут јавили ЦСР (новоевидентираних) је 19,6% од укупног броја корисника услуга ЦСР током 2013. године. Процент реактивираних је 11,1% и у пасиву је стављено током 2013. године 19,5% предмета.

Кретање броја корисника у ЦСР у 2013. години					
Старосне групе	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2013.	Стављени у пасиву
Деца (0-17)	36.929	12.783	6.120	55.832	11.307
Млади (18-25)	12.332	3.704	2.120	18.156	4.310
Одрасли (26-64)	65.945	16.425	11.280	93.650	16.796
Старији (65 и више)	19.509	5.363	2.110	26.982	5.589
УКУПНО	134.715	38.275	21.630	194.620	38.002

6.3. Деца корисници

Законом о социјалној заштити је прописано да дете може бити корисник социјалне заштите када му је услед породичних или неких других животних околности, угрожено здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке социјалне заштите не може да достигне оптимални ниво развоја.

У току 2013. године евидентирано је укупно 55.858 деце корисника ЦСР (54.906 током 2012. године). У односу на узраст уочава се да су деца старијег узраста бројнији корисници система социјалне заштите, а најбројнија су деца узраста 6 до 14 година која чине 47% укупног броја деце на евиденцији ЦСР. У родној структури дечаки су бројнији и то у свим узрасним групацијама. Однос у корист дечака је најизраженији у старијој групацији деце узраста од 15 до 17 година, а смањује како је узраст нижи.

Број деце по узрасту и полу на активној евиденцији ЦСР у току 2013. године и на дан 31.12.2013.године						
Узрасне групе	Укупан број деце у 2013. год.			Број деце на дан 31.12.2013.године		
	М	Ж	УКУПНО	М	Ж	УКУПНО
0 - 2	3.281	3.098	6.379	2.799	2.511	5.310
3 - 5	4.334	4.122	8.456	3.509	3.431	6.940
6 - 14	13.706	12.602	26.308	11.360	10.682	22.042

15-17	8.621	6.094	14.715	6.129	4.338	10.467
УКУПНО	29.942	25.916	55.858	23.797	20.962	44.759

У складу са законским одређењима деца корисници ЦСР евидентирана су у обрасцу за извештавање кроз припадност корисничким групама. Гледано према овим корисничким групама, најбројнија су деца која су у систему социјалне заштите због социо-материјалне угрожености, а затим следе деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права, деца са проблемима у понашању, деца ОСИ, деца без родитељског старања... Значајан је и број од 2.204 деце у групацији „остала деца“ у коју се сврставају сва деца која су у систему социјалне заштите из различитих разлога који нису примарно садржани у класификацији према дефинисаним корисничким групама.

Број деце у ЦСР према корисничким групама и узрасту у 2013. години					
Корисничке групе	Узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	УКУПНО
Деца без родитељског старања	187	282	1511	830	2.810
Деца жртве насиља и занемаривања	183	256	968	383	1.790
Деца са проблемима у понашању	0	2	830	3.994	4.826
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	797	1.432	3.712	1.051	6.992
Социо-материјално угрожена деца	5.212	7.469	21.568	8.455	42.704
Деца ОСИ	127	431	1.539	852	2.949
Деца жртве трговине људима	4	3	32	8	47
Деца страни држављани без пратње	0	0	3	31	34
Деца повратници/из реадмисија	3	6	25	25	59
Остала деца	374	228	865	737	2.204

Због промена у начину извештавања није могуће на поуздан начин поредити податке о броју деце по свим корисничким групама у односу на претходну годину, али се уочава да је број деце готово по свим корисничким (и посебно осетљивим циљним групама) повећан. Ради поређења, у табелама које следе може се видети број деце по корисничким групама и посебно осетљивим групама, на евиденцији ЦСР у 2012. години.

Број деце према корисничким групама и узрасту у току 2012. године					
Корисничке групе	узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	Укупно
Дете које је занемарено или је у ризику од занемаривања	243	272	1.160	675	2.350
Дете жртва насиља	67	137	546	230	980
Дете са проблемима у понашању	0	0	803	3.647	4.450
Дете чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	873	1.320	3.410	873	6.476
Социо-материјално угрожено дете	4.602	5.658	17.950	6.961	35.171
Остала деца	858	916	2.889	2.384	7.047
УКУПНО	6.643	8.303	26.758	14.770	56.474

Број деце која припадају одређеним циљним групама у 2012. години	
Циљне групе деце	
Деца ОСИ	3.691
Деца жртве трговине људима	24
Деца припадници ромске заједнице	5.114
Деца бескућници	26
Повратници/Реадмисија	31
Деца жртве међународних отмица	0
Деца страни држављани без пратње	108

Током 2013. године 387 деце је издвојено из својих породица, најчешће због неадекватног старања услед занемаривања детета, а потом због одсуства родитељског старања у околностима када су родитељи преминули, родитељи непознати, родитељи непознатог боравишта, лишени родитељског права, делимично лишени родитељског права, лишени пословне способности или нису стекли пословну способност.

Број деце издвојене из биолошке породице у току 2013. године	
Разлог издвајања	Број деце
Одсуство родитељског старања (родитељи преминули, родитељи непознати, родитељи непознатог боравишта, лишени родитељског права, делимично лишени родитељског права, лишени пословне способности, нису стекли пословну способност)	91
Спеченост родитеља да врше родитељско право (одлуке затворске казне, болничко лечење, тешке болести, душевна обољења ...)	45
Неадекватно родитељско старање (занемаривање)	130
Неадекватно родитељско старање (злостављање)	44

Неадекватно родитељско старање (злоупотреба)	10
Неадекватно родитељско старање (остало)	24
Смештај према одлуци суда	1
Проблеми у понашању детета	4
Родитељ није у могућности да одговори на потребе детета	32
Остали разлози	6
УКУПНО	387

Према подацима који су прикупљени о укључености деце корисника услуга ЦСР у образовни систем, видимо да највећи број похађа основну школу (53,5%), затим средњу школу (22,6%), у предшколску наставу је укључено око 7% деце. Посебно је значајно истаћи податак да чак 16,8% деце школског узраста која користе услуге ЦСР, није уопште укључено у образовни систем.

Број деце у ЦСР по узрасту и врсти школе коју похађају у 2013. години					
Узраст	Врста школе				УКУПНО
	Предшколска настава	Основна	Средња	Не похађа школу	
6-14	2716	17.600	435	3.940	24.691
15-17	0	3.007	8.262	2.565	13.834
УКУПНО	2.716	20.607	8.697	6.505	38.525

6.4. Одрасли корисници – млади, одрасли и старији

Према Закону о социјалној заштити млада особа (пунолетно лице до навршених 26 година живота) може бити корисник социјалне заштите по истим условима као и дете, кад му је услед породичних или неких других животних околности, угрожено здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке социјалне заштите не може да достигне оптимални ниво развоја.

И пунолетна лица од навршених 26 година до навршених 65 година (одрасле особе), као и старији корисници од 65 година могу бити корисници социјалне заштите односно ЦСР, када је њихово благостање, безбедност и продуктиван живот у друштву угрожено ризицима услед старости, инвалидитета, болести, породичних и других животних околности. У складу са законским одређењима у формату за извештавање дефинисане су корисничке групе пунолетних корисника.

Корисничке групе пунолетних корисника - младих, одраслих и старијих

У току 2013. године евидентирано је укупно 216.125 пунолетних корисника ЦСР (укупно 131.423 корисника је било на евиденцији током 2012. године). Најбројнија групација пунолетних корисника ЦСР су материјално угрожене особе, са учешћем од 43,6% у односу на укупан број. Ово је уједно и најчешће обележје свих узрасних групација.

Број пунолетних корисника у ЦСР по корисничким групама и старости у 2013. години				
Корисничке групе	Млади	Одрасли	Старији	УКУПНО
Занемарена особа и у ризику од занемаривања	323	904	517	1.744
Особе са инвалидитетом	1.607	8.987	6.605	17.199
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	1.553	1.002	149	2.704
Особа са поремећеним породичним односима	689	3.678	584	4.951
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници	573	4.150	7.491	12.214
Материјално угрожене особе	13.045	71.205	10.046	94.296
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	5	29	42	76
Жртве трговине људима	4	6	1	11
Остали	628	5.442	3.200	9.270
УКУПНО	18.427	95.403	102.295	216.125

Ради поређења са 2013. годином, у табели која следи могу се видети подаци о броју одраслих корисника по корисничким групама (по класификацији по којој су биле евидентирани у 2012. години).

Број корисника према дефинисаним корисничким групама и узрасту у току 2012. године				
Корисничке групе	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Занемарена особа и у ризику од занемаривања	162	261	417	840
Особа жртва насиља	148	861	175	1.184
Особа са проблемима у понашању	1.785	1.026	164	2.975
Особа са поремећеним породичним односима	669	4.363	595	5.627
Особа социо-материјално угрожена	10.581	66.879	16.279	93.739

Остали ¹⁸	3.049	13.626	10.383	27.058
УКУПНО	16.394	87.016	28.013	131.423

Кроз образац за годишње извештавање ЦСР тражени су подаци о запослености корисника ЦСР и нивоу образовања. На основу расположивих података може се уочити да је удео незапослених, међу корисницима код којих је ово обележје евидентирано већи (износи 84,5%) у односу на удео запослених од 5,5% и пензионера који чине 9,9%. У образовној структури најбројнија је група корисника са завшеном основном школом, али одмах затим следе и корисници без школе.

Број пунолетних корисника у ЦСР по запослености и старости у 2013. години				
Старост корисника	Статус запослености			
	Незапослен	Запослен	Пензионер	Нема података
Млади	11.667	851	89	4.779
Одрасли	64.553	4.427	1.928	20.057
Старији	6.753	171	7.733	12.059
УКУПНО	82.973	5.449	9.750	36.895

Број пунолетних корисника у ЦСР по образовању и старости у 2013. години					
Старост корисника	Ниво образовања				
	Без завршене основне школе	Завршена основна школа	Завршена средња школа	Завршена виша/висока школа	УКУПНО
Млади	4.578	6.067	5.580	458	16.683
Одрасли	27.461	31.259	27.366	2.404	88.490
Старији	11.725	8.028	4.478	604	24.835
УКУПНО	43.764	45.354	37.424	3.466	130.008

¹⁸ У формату за извештавање за 2012. годину у ову групу корисника убрајају се сви други пунолетни корисници који нису наведени претходном класификацијом. Овде се убрајају особе са инвалидитетом које су ушле у систем по основу инвалидности као основног разлога обраћања ЦСР (захтев за остваривања права на додатак за помоћ и негу другог лица, увећани додатак за помоћ и негу другог лица).

6.5. Особе са инвалидитетом – деца, млади, одрасли и старији

У току 2013. године услуге ЦСР користило је укупно 21.071 особа са инвалидитетом - деца, младих, одраслих и старијих (23.740 особа са инвалидитетом је евидентирано у ЦСР током 2012. године). Одрасле особе са инвалидитетом су најбројнија групација према узрасту са учешћем од 43,6% у укупном броју, а одмах затим следе старији, деца и млади. Појединачно гледано, најбројнија је групација одраслих мушкараца са инвалидитетом.

Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2013. години, према старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	1.733	1.244	2.977
Млади	972	793	1.765
Одрасли	4.905	4.276	9.181
Старији	2.565	4.583	7.148
УКУПНО	10.175	10.896	21.071

Према врсти инвалидитета највећи је број особа са телесним инвалидитетом. Телесни инвалидитет је најзаступљенија врста инвалидитета код одраслих и старијих корисника, док су код деце и младих телесни и интелектуални инвалидитет приближно једнако заступљени. Гледајући појединачно, одрасле и старије особе са телесним инвалидитетом јесу најбројније групације у укупном броју особа са инвалидитетом које користе услуге система социјалне заштите.

Број особа са инвалидитетом, у ЦСР у 2013. години, према врстама инвалидитета и старости					
Врста инвалидитета	Старосна структура				
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Телесни	856	410	3.068	4.014	8.348
Интелектуални	831	728	2.332	709	4.600
Ментални	338	263	2.612	1.123	4.336
Сензорни	242	109	441	364	1.156
Первазивни развојни поремећаји, ...	111	28	52	68	259
Вишеструко	626	247	763	965	2.601

Услугу смештаја у току 2013. године је користило 26% укупног броја особа са инвалидитетом. Најчешће се ради о смештају у установама социјалне заштите.

Број особа са инвалидитетом у ЦСР, смештених у установама социјалне заштите у 2013. години по врсти смештаја и узрасту					
Врста смештаја	Старосна структура				
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Смештај у прихватишту /прихватној станици	11	3	25	8	47
Смештај у сродничкој породици	9	4	0	2	15
Смештај у хранитељској породици	27	2	15	11	55
Смештај у установи социјалне заштите	20	18	213	291	542
Друга врста смештаја	4	3	5	2	14
УКУПНО	71	30	258	314	673

6.6. Повратници у процесу реадмисије

У току 2013. године је евидентирано 27 повратника у процесу реадмисије (66 током 2012. године), који су користили услуге система социјалне заштите.

Број повратника - реадмисија у ЦСР у 2013. години, по старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	0	3	3
Млади	16	2	18
Одрасли	3	0	3
Старији	2	1	3
УКУПНО	21	6	27

7.0. УСЛУГЕ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Према Закону о социјалној заштити услуге социјалне заштите могу се поделити на услуге процене и планирања, услуге смештаја корисника, дневне услуге у заједници, услуге подршке за самосталан живот и саветодавно-тарапијске и социјално-едукативне.

ЦСР у вршењу јавних овлашћења пружа услуге процене и планирања, а може пружати и друге услуге социјалне заштите само у оквиру своје посебне организационе јединице, уколико поседује лиценцу за пружање одређене услуге, и ако у локалној заједници нема другог овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите.¹⁹

7.1. Неодложне интервенције које пружа ЦСР

ЦСР пружа непосредно и у сарадњи са другим службама и организацијама у локалној заједници услуге неодложних интервенција. Ове услуге пружају се када је потребно заштити дете, одраслу или старију особу и предузети мере за осигурање безбедности, када је угрожено здравље, развој или живот особе којој је потребна заштита. Највећи број услуга које је ЦСР пружио у виду неодложних интервенција односио се на заштиту деце, затим на заштиту одраслих, за старије и најмањи број предузетих интервенција у заштити младих, укупно 1.351 неодложних интервенција током године (1.407 током 2012. године)

Број предузетих неодложних интервенција у извештајном периоду	
Узраст корисника	Број интервенција
За децу	569
За младе	151
За одрасле	395
За старије	236
УКУПНО	1.351

7.2. Услуге процене и планирања које пружа ЦСР

Услуге процене обухватају процену стања, потреба, снага и ризика корисника и других лица значајних за корисника, процену старатеља, хранитеља и усвојитеља.

Услуге планирања обухватају индивидуално планирање услуга ради њиховог коришћења или одређивања мера заштите доношењем:

1. Плана услуга и мера за породицу са планом сталности за дете
2. Плана за самостални живот младе особе која је пре него што је навршила 14 година била лишена родитељског старања односно, није живела са родитељима или усвојитељима
3. Индивидуалног плана за одраслог или старијег корисника.

¹⁹ Закон о социјалној заштити, чл. 122

Из података у табели која следи може се видети да се највећи број стручних поступака реализованих у ЦСР односио на поступке почетне процене, што је и очекивано имајући у виду да је овај поступак основа за одређивање садржаја даљег рада са корисником. Пријављено је да је реализовано укупно 13.174 поступака почетне процене. Највећи број поступака почетне процене је реализован за децу, а затим одрасле кориснике ЦСР, старије и најмањи број за младе.

Поступак усмерене процене се отвара уколико стручни радник закључи да је ради пружања адекватних услуга потребно прикупити још података о кориснику, а реализовано је укупно 1.985 поступака усмерене процене.

Стручни радници ЦСР реализовали су различите врсте стручних процена за усвојитеље, старатеље, пружаоце породичног смештаја – укупно још 982 поступака.

Број реализованих стручних поступака процене према корисницима услуга центра за социјални рад у 2013.					
Стручни поступак	Број поступака				Укупно
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	
Почетна процена	6.737	1.529	2.757	2.151	13.174
Усмерена процена корисника	886	243	538	318	1.985
Процена опште подобности усвојитеља	31	0	51	0	82
Процена опште подобности старатеља	174	34	221	185	614
Број донетих одлука о подобности сродника за пружање услуге породичног смештаја	48	4	27	2	81
Број донетих одлука о подобности потенцијалних хранитеља за пружање услуге породичног смештаја	88	12	98	7	205
Друго	1.333	299	690	342	2.664

Пријављено је да је у току 2013. године урађено укупно 8.461 планова услуга за кориснике и 1.941 планова услуге за породице. Највећи број планова је сачињен за децу, затим за одрасле, старије кориснике и најмањи број планова за младе. Урађено је и 9.668 евалуација планова услуга.

Број сачињених индивидуалних планова пружања услуга и поновних прегледа планова услуга према старосним групама					
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	Укупно
Број сачињених планова	3.603	969	2.042	1.847	8.461
Број поновних прегледа	3.870	868	2.967	1.963	9.668

Број сачињених планова пружања услуга за породице	1.941
--	-------

Прикупљени су подаци о броју случајева током 2013. године код којих су примењени различити видови саветодавног усмеравања корисника, при чему се у највећем броју случајева радило о усмеравању лица у стању социјалне потребе, а затим о саветодавном усмеравању у смислу пружања помоћи у васпитању и развојним потребама деце и сређивању брачних и породичних односа.

Број случајева код којих је примењено саветодавно усмеравање	
Врста саветодавног усмеравања	Број случајева
Помоћ у васпитању и развојним проблемима деце	2.427
Психосоцијална подршка жртвама насиља	1.007
Помоћ у сређивању брачних и породичних односа	2.718
Усмеравање лица у стању социјалне потребе	8.047
Организовање животне и радне средине	321

7.3. Дневне услуге у заједници које пружа ЦСР

Дневне услуге у заједници као што су дневни боравак, помоћ у кући и свратиште, обухватају активности које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу. Обезбеђење ових услуга је у надлежности јединица локалних самоуправа.

У пракси ове услуге су најчешће организоване у јавном сектору (пружаоци су ЦСР, установе социјалне заштите за смештај корисника или установе које је основала локална самоуправа), а знатно ређе се организације цивилног друштва и удружења јављају као пружаоци социјални услуга.

У табелама које следе могу се видети подаци о броју корисника дневних услуга према извору финансирања услуге, када је ЦСР пружалац услуге.

Највећи број корисника користи услугу помоћи у кући за старије и дневни боравак за старије а потом следе помоћ у кући за одрасле особе са инвалидитетом и дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом. С обзиром да су према Закону ове услуге у надлежности локалних самоуправа, свакако да највећи удео у финансирању имају локални буџети (82,9%). У уделу од 8,8% од броја корисника који користе услуге финансирање је из неких других извора, а у незнатном уделу од 3,7% односно 2,6% корисници партиципирају у цени, односно плаћају пуну цену услуге.

Број корисника дневних услуга заједници које пружа ЦСР, према извору финансирања у 2013. години						
Врста услуге	Број корисника према извору финансирања					
	Из буџета локалне самоуправе	Буџет Републике	Корисник плаћа пуну цену услуге	Корисник партиципира у цени	Други извори финансирања	УКУПНО

Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју	133	0	0	0	33	166
Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом	13	0	0	0	0	13
Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању	432	0	0	0	0	432
Дневни боравак за одрасле	30	0	0	0	0	30
Дневни боравак за старије	627	0	0	0	12	639
Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом	88	3	0	0	27	118
Помоћ у кући за одрасле	467	21	12	14	8	522
Помоћ у кући за старије	1.433	56	102	94	302	1.987
Свратиште за децу улице	0	0	0	0	0	0
Свратиште за одрасле и старије	23	0	0	0	0	23
Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу	376	0	0	56	3	435
УКУПНО	3.622	80	114	164	385	4.365

7.4. Услуге подршке за самостални живот које пружа ЦСР

Услуге подршке за самосталан живот пружају се појединцу да би се његове могућности за задовољење основних потреба изједначиле са могућностима осталих чланова друштва, да би се побољшао квалитет живота и да би могао да води активан и самосталан живот у друштву. Ове услуге обезбеђују јединице локалне самоуправе, осим ако Законом није предвиђено да их обезбеђује Република.

Наш систем препознаје услуге које су намењене младим особама у процесу осамостаљивања и особама са инвалидитетом (становање уз подршку), као и услугу персоналне асистенције за особе са инвалидитетом. ЦСР извештавају и о броју корисника обука за самосталан

живот и неких других услуга које се могу подвести под услуге подршке за самосталан живот. Укупан број корисника ових услуга када је ЦСР пружалац није велики, а ради се о 29 корисника услуге персоналне асистенције, 16 младих особа које су обухваћене услугом становања уз подршку и само једна особа са инвалидитетом која је корисник услуге становања уз подршку. Још 21 корисник је користио неке другу врсте подршке и 4 корисника обуку за самосталан живот.

Број корисника услуга подршке за самосталан живот које пружа ЦСР, према извору финансирања у 2013. години						
Врста услуге	Број корисника према извору финансирања					
	Из буџета локалне самоуправе	Буџет Републике	Корисник плаћа пуну цену услуге	Корисник партиципира у цени	Други извори финансирања	УКУПНО
Становање уз подршку за младе који се осамостаљују	13	3	0	0	0	16
Становање уз подршку за особе са инвалидитетом	0	1	0	0	0	1
Персонална асистенција	17	5	0	7	0	29
Обука за самосталан живот	1	3	0	0	0	4
Друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву	21	0	0	0	0	21
УКУПНО	52	12	0	7	0	71

7.5. Саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге које пружа ЦСР

Саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге пружају се као вид помоћи појединцима и породицима које су у кризи, ради унапређивања породичних односа, превалазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву. Ове услуге обезбеђује јединица локалне самоуправе, Аутономна Покрајина односно Република.

У табели која следи може се видети број корисника ових услуга које током 2013. године пружао ЦСР. Највећи број корисника је евидентиран у категорији „Друге саветодавне и едукативне услуге и активности“, које нису спецификоване у расположивој класификацији. Потом, се може видети да је највећи број корисника користио услугу саветовања и подршке родитељу, хранитељу, усвојитељу, затим породичну терапију итд. Нешто више од половине корисника (57,1%) користило је ове услуге које су финансиране из локалних буџета, а за 38,7% корисника је Република финансирала услуге.

Број корисника саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга које пружа ЦСР, према извору финансирања у 2013. години						
Врста услуге	Број корисника према извору финансирања					
	Из буџета локалне самоуправе	Буџет Републике	Корисник плаћа пуну цену услуге	Корисник партиципира у цени	Други извори финансирања	УКУПНО
Саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља	390	842	0	0	122	1.354
Подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју	184	376	0	0	44	604
Интензивне услуге подршке породици која је у кризи	232	273	0	0	42	547
Одржавање породичних односа и поновно спајање породице	61	64	0	0	0	125
Саветовање и подршка у случајевима насиља	188	212	0	0	21	421
Породична терапија	794	12	0	0	0	806
Медијација	308	38	0	0	0	346
СОС телефони	484	0	0	0	0	484
Друге саветодавне и едукативне услуге и активности	1.428	938	0	0	63	2.429
УКУПНО	4.069	2.755	0	0	292	7.116

7.6. Услуге смештаја које пружа ЦСР

Услуга домског смештаја пружа се само у Новом Кнежевцу у оквиру *Центра за социјални рад са домским одељењем и дневним центром за смештај старих и пензионера*, у питању је 46 корисника који су током 2013. године били на смештају у овом Дому. Још 183

корисника је током године било на смештају у прихватилиштима која су организована при ЦСР Вршац, ЦСР Алибунар и ЦСР Нови Сад (прихватилиште за децу жртве злостављања и занемаривања и прихватилиште за жене жртве насиља). Неке „друге врсте смештаја“ користило је 286 корисника. У обрасцу није спецификовано о којим облицима смештаја се ради али према подацима из наративних извештаја закључујемо да су у питању социјално становање у заштићеним условима које је организовано у Темерину и „Сигурне куће“ за смештај жртава породичног насиља чији пружаоци су ЦСР Сомбор и ЦСР Зрењанин. За одређени број корисника „друге врсте смештаја“ ни увидом у наративне извештаје конкретних ЦСР не може се доћи до податка о којој врсти смештаја се ради, што отвара простор за детаљнију анализу.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ

Предмет овог извештаја је анализа рада ЦСР са територије АП Војводине, за 2013. годину. Анализирани су капацитети ЦСР по питању људских ресурса, обим послова које ЦСР обавља у остваривању права и спровођењу мера у вршењу јавних овлашћења, карактеристике циљних група корисника у систему социјалне заштите, као и обим послова ЦСР као пружаоца услуга социјалне заштите. Анализа је урађена на основу појединачних годишњих извештаја о раду које ЦСР достављају Покрајинском заводу за социјалну заштиту и података из базе извештаја Републичког завода за социјалну заштиту.

О обрасцу за извештавање ЦСР

- Образац по којем ЦСР извештавају, у протеклом периоду значајно је унапређен са циљем да се испрати реформа коју је ЦСР доживео и да се на што поузданији начин сагледају ефекти реформе система. Имајући у виду овакав развојни карактер обрасца за извештавање, важно је истаћи да су извесне промене које могу да допринесу већој поузданости и прецизности података који се прикупљају и даље неопходне. У том смислу, у класификацијама које садрже опције одабира „нешто друго“ или „остало“, учесталост одабира ових опција намеће потребу за увођењем прецизнијих класификација. Наиме, учесталост одабира у наведеним опцијама указује на потребу додатних анализа и сагледавања могућих алтернатива које се у пракси јављају а у датим класификацијама нису садржане.
- За 2013. годину ЦСР су извештавали у обрасцу који је у појединим сегментима мењан у односу на образац за 2012. годину, што је ограничило могућност да се кроз цео образац на поуздан начин пореде подаци и сагледају трендови кретања броја корисника права и услуга.

Структурни капацитети ЦСР

- Мрежу ЦСР у АП Војводини чини укупно 41 општински и међуопштински ЦСР
- На дан 31. децембра 2013. године у ЦСР је било запослено укупно 1.090 радника. У трогодишњем периоду од 2009. до 2012. године евидентира се пораст од 24% у броју запослених, да би у извештајној 2013. години евидентирали стагнацију (на дан 31.12.2013. године запослено је само 15 радника више у односу на 31.12.2012. године).

- На територији АП Војводине однос броја радника у ЦСР и броја становника износи 1.760 становника по једном запосленом, што је нешто повољније у односу на исти показатељ доступности социјалне заштите у 2012. години, када је тај однос био 1.797 становника по једном запосленом.
- Локалне самоуправе најчешће финансирају раднике на „осталим пословима“ - чак више од дупло чешће ови радници су финансирани из локалних буџета него са републичког нивоа (у ову групу радника убрајају се радници који су ангажовани на пословима пружања локалних услуга, затим возачи, спремачице и друго техничко особље).
- Запослени на пословима социјалног рада чине 51,1% укупног броја запослених у ЦСР
- На пословима социјалног рада као водитељи случаја ради 54,5% стручног кадра, на пословима супервизије 4,5%, а 6,2% стручних радника комбиновано раде на пословима супервизије и водитеља случаја, и још 34,4% чине остали стручни радници који раде на управно правним пословима, пословима пријема, материјалних давања и планирања и развоја
- Према подацима за 2013. годину, од укупног броја стручних радника у ЦСР, 78% је едуковано кроз неки програм који је акредитован у систему социјалне заштите. У неки вид формалног образовања у 2013. години, укључило се 25 запослених у ЦСР што је помак у односу на 2012. када у такав облик усавршавања није био укључен ни један запослени.
- Основни програм обуке за посао који раде није прошло укупно 30 стручних радника у ЦСР у Војводини.
- Према достављеним подацима само половина од укупног броја ЦСР има прописану процедуру за поступање по примедбама грађана на рад стручних радника.

Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за пунолетене кориснике

- Број поднетих захтева и број решења о признавању права на материјалну подршку увећан је када су питању сви облици материјалне подршке, изузев помоћи за оспособљавање за рад, где је тај број смањен. Током 2013. године 30.303 корисника је користило право на новчану социјалну помоћ, што је увећање од 11,3% у односу на 2012. годину. Број корисника права на једнократну помоћ је у 2013. години увећан за 16% у односу 2012. годину.
- Број корисника услуге смештаја (породичног смештаја, установа и прихватишта) је у 2013. години увећан у односу на 2012. годину за 0,7%. Смештај је током године прекинут за 1.491 корисника што је 20,4% од укупног броја корисника који су боравили на смештају.
- На дан 31.12.2013. године 4.801 пунолетних лица је било под старатељском заштитом. Гледано према узрасту под старатељством је највећи број одраслих особа (69%), затим следе старији (25%) и на крају младих (6%).
- У току 2013. године 232 лица је потпуно и 40 делимично лишено пословне способности. Велика разлика која се уочава у односу на 2012. годину када је потпуно и делимично лишено пословне способности укупно 943 лица, намеће потребу за додатном анализом разлога који су томе допринели, с обзиром да регулатива у овој области није мењана.

- У току 2013. године 3.971 пунолетних корисника је користило дневне услуге у заједници и то најчешће помоћ у кући и дневни боравак за старије. Услуге подршке за самосталан живот је користило 233 корисника и 2.659 корисника саветодавно терапијске и социо-едукативне услуге.

Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за малолетне кориснике

- Правом на новчану социјалну помоћ у току 2013. године је обухваћено 40.447 деце, 8.751 дете правом на једнократну материјалну помоћ и још 2.464 деце је остварило право на материјалну подршку по основу инвалидитета.
- Током 2013. године на смештају у социјалној заштити било је 2.758 деце, односно 916 деце мање него 2012. године што је смањење од 24,9%. Смештај је током године прекинут за укупно 439 деце, што је 15,7% од укупног броја која су боравила на смештају.
- Законом је прописано да се детету млађем од 3 године не обезбеђује домски смештај, изузев под околностима које су прописане Законом, међутим у току 2013. године на домском смештају је било 34 деце овог узраста, а дуже од 2 године у дому је боравило 11 деце.
- На евиденцијама ЦСР у Војводини налази се укупно 1.648 хранитељских породица, 81,3% чине несродничке хранитељске породице и 18,7% сродничке.
- У току 2013. године је усвојено 53 деце, што је значајно више него у претходној 2012. години када је усвојено 27 деце.
- У току 2013. године је 1.338 деце било под старатељством, привремена старатељска заштита је примењена код 628 деце, а за 665 деце непосредно старатељство је вршио орган старатељства. Током године било је 33 случаја постављања привременог старатеља – колизијског, а није било случајева постављана колективног старатеља. Комбинованих случајева - постављања привременог старатеља укључујући и колизијског привременог старатеља и старатеља је било 109.
- У току 2013. године је донето укупно 218 решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права и 172 мера корективног надзора.
- Анализа броја деце која су користила дневне услуге у заједници, услуге подршке за самосталан живот и саветодавно терапијске и социо-едукативне услуге, показује да је највећи број деце обухваћен саветодавно терапијским и социо-едукативним услугама (2.630 деце), а потом дневним услугама (538 деце). Услуге подршке за самостални живот користило је 210 деце.

Послови у вршењу јавних овлашћења

- У пословима који се односе на породичне односе, ЦСР је током 2013. године спровео 172 поступака медијације у породичним односима, доставио на захтев суда укупно 5.039 налаза и мишљења у поступцима у којима се одлучује о заштити права детета односно лишењу родитељског права и 286 налаза и мишљења у поступцима који се воде према пунолетним корисницима.
- У току 2013. године је евидентирано 2.240 жтава насиља (2.323 жртава током 2012. године). У укупном броју жртава насиља највећи је удео одраслих (44,1%), затим деце (39,4%), старијих (8,5%) и на крају младих (8%). Евидентиран је и податак о броју од 605 деце која су непосредне жртве, односно сведоци насиља у породици. Место одвијања насиља је најчешће породица жртве - у 98,7% пријављених случајева, а забележено је 30 случајева насиља у хранитељским породицама.
- Обим послова ЦСР у заштити малолетника сагледан је кроз број налаза и мишљења које стручни радници ЦСР достављају на захтеве суда, послове праћења и извештавања о испуњењу васпитних налога и спровођењу васпитних мера, као и кроз учесталост учешћа у поступцима који се према малолетницима воде пред судом. Број деце са проблемима у понашању је за 2,1% мањи у односу на 2012. годину. Значајан је податак да су више од половине (54%) „новоевидентирана“ деца, односно да су по први пут по овом основу ушла у систем социјалне заштите.

Подаци о корисницима

- Током 2013. године, у ЦСР у Војводини евидентирано укупно 194.620 корисника, што је повећање од 4,2% у односу на 2012. годину. Повећањем броја корисника повећан је и обухват у укупном становништву Војводине на 10,1%.
- У узрасној структури корисника нема значајнијих промена током последњих година – одрасла лица су константно најбројнији корисници и њихово учешће креће се око половине од укупног броја: одрасли чине 48,6% укупног броја корисника ЦСР, затим следе деца са учешћем од 28,6%, старије особе 14% и млади као најмања групација од 8,8%.
- У родној структури укупног броја корисника учешће жена је нешто мало веће и износи 51,5%.
- Образовна структура корисника (узраста преко 15 година) показује да су најбројнији корисници са основном школом (31%), затим одмах следе они без школе (22,3%), средње образовање има 22,5% корисника, а најмање је оних који имају више или високо образовање 2,4%. За 21,6% корисника није познат податак о школској спреми.
- Број корисника са градског подручја је само нешто мало већи (51%) у односу на кориснике из сеоских средина.
- Број деце која користе услуге ЦСР у 2013. години је смањен у односу на 2012. годину за 1,7%, а гледано према корисничким групама најбројнија су деца која су у систему социјалне заштите због социо-материјалне угрожености (42.704 деце), затим значајно иза следе деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права (6.992), деца са проблемима у понашању (4.826), итд.

- У току 2013. године евидентиран је пораст од 39,1% у броју пунолетних корисника услуга ЦСР у односу на 2012. годину. Најбројнија групација пунолетних корисника ЦСР су материјално угрожене особе (94.296), затим следе особе са инвалидитетом (17.199), корисници домског смештаја и других услуга у локалној заједници (12.214) итд.
- У току 2013. године услуге ЦСР користило је укупно 21.071 особа са инвалидитетом - деце, младих, одраслих и старијих (23.740 особа са инвалидитетом је евидентирано у ЦСР током 2012. године). Одрасле особе са инвалидитетом су најбројнија групација према узрасту са учешћем од 43,6% у укупном броју, а одмах затим следе старији, деца и на крају младе особе са инвалидитетом. Појединачно гледано, најбројнија је групација одраслих мушкараца са инвалидитетом.
- У току 2013. године је евидентирано 27 повратника у процесу реадмисије који су користили услуге система социјалне заштите (66 током 2012. године).
- ЦСР је у току 2013. године пружио 1.351 услуга у виду неодложних интервенција, а највећи број односио се на заштиту деце, затим на заштиту одраслих, за старије и најмањи број предузетих интервенција у заштити младих.
- У оквиру стручних послова у ЦСР који се односе на процену потреба корисника и планирање заштите и услуга, реализовано је укупно 13.174 поступака почетне и 1.985 поступака усмерене процене. Урађено је 8.461 индивидуалних планова и 9.668 евалуација планова у току године.
- Законом је регулисано под којим условима ЦСР поред услуга које пружа у вршењу јавних овлашћења може пружати и друге услуге социјалне заштите. У оквиру ЦСР у којима је организовано пружање дневних услуга у заједници обухваћено је укупно 4.365 корисника, услугама подршке за самосталан живот 71 корисника и 7.116 корисника саветодавно терапијским и социо-едукативним услугама.
- Услуга домског смештаја при ЦСР пружа се у Новом Кнежевцу у оквиру *Центра за социјални рад са домским одељењем и дневним центром за смештај старих и пензионера* (46 корисника). При ЦСР услуга смештаја пружа се и у прихватилиштима (за укупно 183 корисника током године) која су организована при ЦСР Вршац, Алибунар и Нови Сад.